

Aqüeducte de de Santa Maria

Balsareny

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sector central del terme municipal, als afores de Balsareny.
Emplaçament Ctra. de Sant Feliu Sasserra (BP-4313), km. 42,1, quan arriba al nucli de Balsareny per la banda est, al costat del Pont del Riu.
Alçada: 299

Coordenades:

Latitud: 41.86033
Longitud: 1.87987
UTM Est (X): 407030
UTM Nord (Y): 4634875

Classificació

Número de fitxa 08018 - 176
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Obra civil
Estil / època: Medieval
Segle XIV
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: Inexistent
Observacions protecció: Pla General d'Ordenació Urbana del Municipi de Balsareny (PGOU). Article 76 (edificis especialment protegits). Núm. 10: Pont de la Séquia.
Accés Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Manresa; Junta de la Séquia

Fitxes associades:

[Fita de la Séquia a l'aqüeducte de Santa Maria](#)

[Séquia de Manresa](#)

Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana

Descripció

Aqüeducte de la Séquia de Manresa anomenat popularment Pont de Santa Maria. És un dels tres aqüeductes monumentals d'aquesta infraestructura medieval que es troben en el seu recorregut principal. Salva el desnivell provocat per la riera del Mujal, pocs metres abans que aquesta desemboqui al Llobregat. Es troba als afores de la població de Balsareny pel sector est, en el km 1,3 des de l'inci de la Séquia. Al costat té un altre pont, conegut com el Pont del Riu, per on actualment hi passa la carretera d'Avinyó.

És un aqüeducte de pedra de tres arcs escarsers que fa 36 metres de llarg i entre 5 i 6 metres d'alçada. Té la particularitat que els arcs són força baixos, de manera que la part superior destaca com una massa de pedra compacta. El parament és força irregular, i s'hi poden distingir dos tipus d'aparell. El de la part superior és una mica més regular, amb alguns carreus més o menys escairats. No es pot descartar que aquesta part alta correspongui a una refecció posterior. Els arcs són perfilats amb una filada de dovelles i, en un cas, amb una doble filada. Per la cara nord els pilars estan protegits amb trencaaigües de secció triangular.

Aquesta obra tant fa la funció d'aqüeducte com de pont. És a dir, l'aigua de la Séquia continua circulant pel seu interior, i la plataforma superior, habilitada amb unes baranes, permet el pas de persones i de vehicles. Just a la sortida del pont trobem una fita on hi ha esculpit l'escut de Manresa i la data de 1890. És una de tantes fites que recorda que el recorregut de la Séquia formava part antigament del municipi de Manresa.

Observacions:

Altres denominacions: Pont de Santa Maria, Pont de la Séquia Mujal (PGOU)

Forma part de la ruta de la Séquia, senyalitzada pel Parc de la Séquia. Té un plafó informatiu.

Història

La Séquia de Manresa és una de les obres d'enginyeria hidràulica més importants de la Catalunya medieval. Per fer front a una greu sequera el Consell de la Ciutat de Manresa decidí construir una gran séquia, projecte que va obtenir el permís del rei Pere III. La direcció de l'obra va anar a càrrec de Guillem Catà, mestre liniador de la ciutat de Barcelona i un dels millors especialistes en aquell moment. Una primera part de les obres (des de l'inici a Balsareny fins a arribar al terme de Manresa) es va portar a terme entre 1339 i 1377.

En la part inicial la Séquia havia de passar per terrenys sota el castell, que eren propietat del baró de Balsareny, i per això la ciutat de Manresa va comptar amb el permís dels castlans, Ramon de Peguera i Mateu de Vilallonga. Les obres van començar aviat i del mateix any 1339 ja daten la resclosa i l'aqüeducte de Santa Maria. L'aqüeducte de Conangle fou construït el 1340, el mateix any que el bisbe de Vic va posar l'entredit a la ciutat de Manresa quan la Séquia va entrar a les terres del terme de Sallent.

Bibliografia

ALABERN i VALENTÍ, Josep (2002): “Introducció: la Sèquia de Manresa” i “La Sèquia, infraestructura tècnica” a *Al voltant de la construcció de la Sèquia de Manresa*. Manresa, Col·legi d’Enginyers Tècnics de Catalunya; Col·legi d’Enginyers Tècnics Industrials de Manresa.

ALABERN i Valentí, Josep (2004): “La Sèquia de Manresa”, a *I Col·loqui Internacional d’irrigació, energia i abastament d’aigua: els canals a Europa a l’Edat Mitjana*. Manresa, Parc de la Sèquia (publicació digital), p. 7-15.

CARRETÉ PARERA, Ramon; BENÉITEZ, Vicenç (2002). *Balsareny: història en imatges (1897-1975)*. Col·lecció Fotografia històrica, 12. Angle Editorial; Centre d’Estudis del Bages, Manresa, p. 15-16.

CARRETÉ PARERA, Ramon (2010). *Noms de lloc, de casa i de persona de Balsareny*. Institut Cartogràfic de Catalunya, Barcelona, p. 108.

CASES i IBÁÑEZ, Adrià (2004): *Les pedres de la Sèquia. Un recorregut pel seu paisatge*. Manresa, Centre d’Estudis del Bages; Col·legi d’Arquitectes de Catalunya. Col·lecció Guies, núm. 5, Manresa.

FRANQUESA, T; RECASENS, J (1983): *Coneguem la Sèquia*. Manresa, Caixa d’Estalvis de Manresa.

PIÑERO, Jordi (2010), *La Sèquia de Manresa. Estudi històric i documentació del patrimoni associat a un canal d’origen medieval*, estudi inèdit per a l’Ajuntament de Manresa, Manresa.

SARRET i ARBÓS, Joaquim (1906): *La Cèquia de Manrèsa*. Manresa.

SERRA SALA, Joan M.; CARRETÉ PARERA, Ramon (2005). *Balsareny, ahir i avui*. Ajuntament de Balsareny, p. 49-55.

TORRAS, Marc (2004). “Els inicis de la Sèquia de Manresa”, a *I Col·loqui Internacional d’irrigació, energia i abastament d’aigua: els canals a Europa a l’Edat Mitjana*. Manresa, Parc de la Sèquia (publicació digital), p. 198-207.

